

Ecomuseu-Farinera de Castelló d'Empúries

Memòria de l'any 2002

Per segon any consecutiu, l'exercici 2002 ha estat marcat per les obres de rehabilitació de l'edifici de la Farinera. Tot i això, bona part de les tasques que s'han desenvolupat des de la nostra entitat han estat encaminades als preparatius de cares a la reobertura del museu. També s'ha estat treballant en projectes de diversa índole, que s'aniran desenvolupant en el futur.

Una altra línia de treball important en aquest any ha estat un avenç important en les tasques de documentació. S'ha actualitzat el fons del museu, tant pel que fa a la col·lecció com al fons documental propi de la fàbrica. Una tasca, aquesta darrera, que no hem pogut veure acabada al finalitzar l'any.

L'Ecomuseu-Farinera segueix situant-se com un ens de referència pel que fa al patrimoni industrial fariner. Aquest any hem col·laborat també en la documentació i recuperació d'alguns elements de patrimoni industrial fariner, i hem rebut la visita d'alumnes que han realitzat els seus treballs sobre la nostra entitat.

En acabar l'any es veien ja quasi acabades les obres de rehabilitació de l'edifici, que ens permetia entreveure l'aspecte que tindran els nous espais sorgits de la rehabilitació i que obren les expectatives cap a una nova etapa de la nostra entitat.

Col·lecció

Ofertes

Al llarg de l'any, l'Ecomuseu-Farinera, ha rebut diverses ofertes d'adquisició d'objectes, i n'ha realitzat un informe per a cadascuna per tenir-les en compte pel futur del museu. Les ofertes han estat:

- El mes de juliol se'ns ofería la compra de la maquinària de la farinera de Cabanes. La Fàbrica de Harinas San Isidro, situada al centre de la població, havia estat propietat de Joaquim Torrent. La fàbrica conservava maquinària de la marca Morros, instal·lada l'any 1949, excepte el separador de veves, que era del 1943. Es va tancar l'any 1980, suposadament arran de la llei de reagrupament. Els 4 molins havien desaparegut i els plansichters estaven desmuntats. A la planta baixa s'hi conservava encara un molí de moles. L'actual propietari, el Sr. González, va adquirir l'immoble el 1987. L'oferta es va desestimar donat que la maquinària era de la mateixa època que la nostra, no hi era tota i suposava una despesa molt important per a la nostra entitat, a més de la pròpia adquisició, el fet de desmuntar-la, transportar-la i restaurar-la. Un problema afegit era la impossibilitat en aquells moments

d'emmagatzemar el material als magatzems de l'ecomuseu (en obres de rehabilitació).

- El mateix mes se'ns oferia la compra d'una màquina de batre tirada per cavalls amb motor de gasolina, de marca alemanya, propietat de Joan Pagès de Maçanet de Cabrenys. Va quedar pendent anar-la a veure.

Adquisicions

El novembre l'ecomuseu adquiria una màquina de pastar de 1945, model La Perfecta, tipus Balart, fabricada per l'empresa Empresa Hijas de José Jover, S.L.. La màquina de pastar té capacitat per 100 kg. i porta un motor 1 HP marca *Barot* Vendrell núm. 3544 a 1400 rpm i 220wolt. La màquina de pastar era propietat del forner Joaquim Gebrat Castañer, besavi del propietari, el Sr. Pere Joan Pujol Macau de Pau. Disposem de còpia de documentació diversa relativa a l'adquisició de la màquina per part del Sr. Gebrat l'any 1945.

Restauracions

En el marc del projecte de Minicentral hidroelèctrica, s'ha restaurat la turbina Francis de 1905. La restauració l'ha dut a terme l'empresa T y EH Saltos del Pirineo, SL, que serà l'encarregada de la posta en funcionament en un futur com a minicentral hidroelèctrica.

Per a la seva restauració, la turbina va ser desmuntada i se'n va extreure el rodet que va ser sorrejat, així com la cambra de càrrega i el colze d'aspiració. Després s'hi va aplicar silicat de zenc i material molecular. També s'ajustaren i netejaren tots els components i es va instal·lar un engraixador automàtic.

Documentació

Protocol de documentació

Durant el 2002 s'ha treballat en la definició del protocol de documentació de la col·lecció de l'ecomuseu.

Per tal de realitzar la documentació dels objectes de l'ecomuseu es va sol·licitar al Servei de Museus que ens facilitessin el programa informàtic DAC (Documentació Assistida de Col·lecció), utilitzat per tots els museus registrats al Registre de Museus de la Generalitat per documentar les seves col·leccions.

Actualització de dades relatives a donació d'objectes

S'ha actualitzat la documentació legal de la totalitat de les donacions que s'havien rebut a l'ecomuseu des de febrer de 1998. Queda pendent establir quins dels objectes dipositats a l'Ecomuseu-Farinera amb anterioritat a aquesta data són donacions i elaborar-ne la documentació legal; i quins hi estan sols dipositats i localitzar-ne els propietaris.

Arxiu d'imatges i biblioteca

D'altra banda, també s'ha registrat i classificat l'arxiu d'imatges i el fons de llibres i revistes.

Pel que fa a les imatges, s'ha elaborat una classificació que té en compte les imatges de caràcter històric, les referents al propi inventari, així com les vinculades al museu: exposicions, actes, activitats... En aquests moments l'ecomuseu té inventariades un total de 692 fotografies.

Quant al fons de llibres i revistes, l'ecomuseu disposa de 94 volums, entre llibres especialitzats en temes de molinaria, temes relatius al blat, patrimoni industrial, etc., alguns d'ells fruits de l'intercanvi de publicacions establerts amb determinades entitats. I un total de 274 números de revistes sobre molinaria, temàtica alimentària i agrícola, així com també temes relacionats amb el patrimoni, els museus i la vila de Castelló d'Empúries

Fons documental

Pel que fa a la fons documental de la Farinera, s'ha iniciat la tasca de dur a terme una classificació i buidat de tota aquella documentació que s'havia anat organitzant a partir de que es va agrupar la major part de documentació al pis del Casal. Es tracta bàsicament de documentació notarial, administrativa i tècnica, i de revistes especialitzades; que ens permetran reconstruir la història de la farinera i tenir un arxiu documental especialitzat en matèria de farineres ja que tan sols amb les revistes inventariades fins el moment, tenim un total 60 exemplars que es corresponen als anys 1953-1976.

Donacions

També s'han rebut donacions de diversos documents, que venen a ampliar el fons documental de l'ecomuseu:

- Un Catàleg de Maquinària de Establecimientos Morros, SA (EMSA), anterior a 1925.
- Un Recull de la Revista "Le journal de la Meunerie et de la Boulangerie" que va de juliol de 1885 a juny de 1886.

Ambdós documents han estat donats pel senyor Miquel Ribas, de l'empresa MOLITEC, SL que fou l'empresa que succeí la representació a Barcelona de l'empresa EMSA (Establecimientos Morros, SA) quan aquesta va tancar la seva fàbrica situada a Sant Andreu del Colomar.

Gràcies a la relació existent amb Farinera Catalana de Vic, s'ha recollit còpia de diversos documents com són: catàlegs d'empreses de molinaria, quadres de treball d'antics moliners, documentació tècnica, etc.

Documentació d'antigues farineres

Des de l'ecomuseu vàrem saber que s'estava desmuntant la maquinària de l'antiga Farinera Bordas de Figueres. Per tal de poder documentar l'existència de l'esmentada fàbrica, ens vàrem posar en contacte amb els propietaris i el mes d'abril la vàrem visitar. La fàbrica, situada prop de l'estació de tren de Figueres, s'havia dit Farinera Sant Salvador i era propietat de Joan Bordas, família que provenia de Torroella de Montgrí. L'esmentada Farinera conserva principalment maquinària Morros i hi ha alguna màquina Robinson i Averly dels anys 1940-41. La farinera havia quedat destruïda a l'esclatar-hi una bomba durant la guerra, i es va haver de renovar tota la maquinària. Conserva també, encara que molt malmeses, 4 estructures de molins fariners. Resulta una maquinària prou interessant, encara que el seu estat de conservació no és gaire bo (algunes peces es troben més degradades que altres) i s'han desmuntat part dels elevadors i tubs. La Farinera conserva, a més, tot l'arxiu administratiu i alguns llibres tècnics molt interessants; tot i que el despatx es troba en total desordre a causa del vandalisme. Conserven també petits aparells de laboratori i mostres de farina de les que es trametien als organismes de control.

Museografia

Plafons interpretatius

Per tal de poder oferir una primera interpretació de la Farinera al públic visitant, des de l'ecomuseu s'han elaborat una sèrie de plafons interpretatius que es distribuïran al llarg del recorregut i que permetran al visitant fer la visita a la Farinera de manera individualitzada.

Aquests plafons estan basats en el discurs expositiu elaborat en el *Projecte museogràfic de l'Espai expositiu I: La Farinera*, i segueixen quatre línies de contingut: De molí a farinera, La font d'energia, El blat, la farina i el pa i El procés productiu.

Activitats

5a Fira del pa, al farina i el blat

A final del mes de maig es va organitzar la 5a edició de la fira del pa, la farina i el blat. En aquesta ocasió la fira presentava novetats respecte a les edicions anteriors. En primer lloc, es van canviar les dates amb la intenció de facilitar una participació més activa del Gremi de Flequers de Girona i de la seva Escola de Vilamalla; d'avançar l'inici de la temporada d'estiu al nostre municipi i de descongestionar l'oferta de fires del mes de juny a la comarca. En segon lloc, es va organitzar el Ir. Concurs de Coques dolces i salades, amb la voluntat de donar un aire més gastronòmic a la fira. I, en tercer lloc, es va obrir el mercat de la Fira al producte ecològic i natural.

Com cada any, dins el marc de la fira es van organitzar activitats variades: un taller de modelatge amb massa de pa, una mostra de pans de l'Escola del Gremi de Flequers de Girona, una exhibició de fleca a càrrec dels alumnes de la mateixa escola, una visita guiada per descobrir l'entorn natural del Rec del Molí, una nit de cinema amb la projecció dels documentals de principis de s. XX: "El Blat" i "La Flor del Dia", una audició de sardanes per part de la Cobla Empordanesa i l'actuació de l'Esbart Dansaire. El darrer acte fou la jornada "Com alimentar-nos? El pa, aliment imprescindible" adreçada als col·lectius que tenen un paper decisiu en la elaboració de menús -principalment els escolars-, als flequers i als consumidors preocupats per la seva alimentació. La jornada comptà amb ponents d'excepció que permeteren aprofundir en la temàtica i extreure'n conclusions molt profitoses per tots els assistents.

Per primera vegada es varen realitzar enquestes als visitants i als expositors de la fira, que ens permeteren conèixer la seva opinió i observar aspectes de l'organització de la fira que havien de ser rectificats en la propera edició. Així mateix, les enquestes ens permeteren complimentar l'Enquesta de la Qualitat de les Fires de Catalunya que realitza anualment la Direcció General de Comerç.

Difusió

Premsa, ràdio i televisió

Durant el mes de gener, i amb molt poc temps de diferència, l'Ecomuseu-Farinera va aparèixer en dos programes de televisió sobre parcs naturals, dedicats als Aiguamolls de l'Empordà. L'un, "Racons de verd", emès el dissabte 19 de gener a les 21:00 a TV2; i l'altre, "Catalunya natura viva" emès el dimecres següent en "prime time" a TV3.

També va aparèixer en un programa de TV de Girona, filmat el mes de juliol.

Pel que fa a premsa escrita especialitzada, ens van publicar un article en el número de gener de la Revista Vivir la Arqueologia, en la seva secció de Patrimoni industrial. La revista (ja desapareguda) tenia una tirada d'entre 16 i 20 mil exemplars i a més de l'estat espanyol i Portugal es distribuïa als USA, i a 11 països de centre i sud Amèrica.

Així mateix, va aparèixer un article sobre l'ecomuseu a la Revista de Girona (núm. 214, Setembre-Octubre 2002), concretament en un dossier dedicat exclusivament al patrimoni industrial a Girona.

El mes de març la Revista Escape de "La Vanguardia" (31 de març), va publicar un reportatge titulat *El mejor Gótico*, on apareix Castelló d'Empúries i on hi consta com a proposta la visita a la Farinera entre les visites recomanades al municipi.

Finalment, a la revista Descobrir Catalunya, núm. 56, en l'apartat de "Rutes" hi apareixia la Ruta d'estiu amb el Club Super 3, en el qual es recomana la visita a l'Ecomuseu-Farinera.

L'IRES Piemonte (Institut de Recerca Econòmic Social del Piemont, Itàlia) ha publicat una guia especialitzada sobre ecomuseus d'Europa, en la que es recullen 200 experiències de 16 països diferents, entre elles la de l'Ecomuseu-Farinera.

Arran de la 5ª. Edició de la Fira del pa, la Farina i el blat, vàrem sortir en diversos mitjans de comunicació:

- Rac 1. Programa: La primera pedra. Entrevista el dissabte 25 de maig a les 08:30h.
- Catalunya Ràdio. Programa: Tapies Variades. Tertúlia sobre la fira el dissabte 25 de maig.
- Catalunya Cultura. Programa: Denominació d'Origen. Entrevista el dissabte 25 al president del Gremi en relació a la fira.
- TV de Catalunya, Telenotícies Comarques. Anunci de la fira el diumenge 27 de maig.
- La Revista NEWSPA número 81 de maig de 2002 publiquen la convocatòria del 1r Concurs de Coques Dolces i Salades.
- El suplement *Què Fem ?* de "La Vanguardia" del 24 de maig. Agenda
- I, ens han dedicat articles parlant de la Fira els diaris: La Vanguardia (25/05/02), Diari de Girona (4, 22, 25 i 26/05/02), El Punt (27 i 28/05/02), l'Empordà (21 i 28/05/02) i L'Hora Nova (21 i 28/05/02)
- La revista de distribució gratuïta Flash Empordà - Costa Brava (núm. 449 del 20 al 26 de maig) ha dedicat una pàgina sencera al cartell de la fira.

Per al seva banda, l'Ecomuseu-Farinera ha publicat anuncis de la fira al Punt diari del 25 de maig, a L'Empordà del 21 de maig i diverses falques a Ràdio Vilasacra. I en aquesta edició la Diputació de Girona va emetre i publicar anuncis gratuïts de la Fira en la premsa local.

Informatiu del Sistema

Des del Sistema del MCTC s'ha creat un Informatiu del Sistema, que es planteja com una eina de difusió d'aquest, com a un element de comunicació a través del qual es dona a conèixer les actuacions que es duen a terme des dels diferents museus del Sistema i d'altres museus de ciència i tècnica tant de l'estat espanyol com de l'estranger. L'Ecomuseu-Farinera hi ha aparegut al llarg de l'any en diverses ocasions.

Plafó informatiu

El mes de març es va instal·lar a la reixa exterior de l'Ecomuseu-Farinera un plafó informatiu per donar a conèixer als visitants de la vila els continguts de l'ecomuseu, principalment la Farinera, i, justificant el tancament per obres, de manera que s'animessin a tornar per entrar i visitar l'ecomuseu.

Fulletó i flyer

També s'ha estat treballant amb la dissenyadora gràfica Ma. Teresa Siñol, en el disseny del fulletó informatiu de l'ecomuseu. Aquest, que segueix la línia dels del mNACTEC, es lliurarà als visitants i estarà disponible en cinc idiomes (català, castellà, anglès, francès i alemany). I s'ha previst el disseny d'un flyer que es distribuirà per oficines de turisme, hotels, ...

Pàgina Web

Des de finals del mes de juny es va començar a treballar amb el Departament de Noves Tecnologies en el disseny i la definició de continguts de la pàgina web de l'Ecomuseu-Farinera, que estarà estretament lligada a la del Sistema del mNACTEC.

Públic

A causa de les obres de rehabilitació, l'ecomuseu ha tingut les seves portes tancades al públic durant tot l'any.

Tot i això, s'ha iniciat un seguit d'activitats per potenciar-lo, entre elles l'inici de converses amb el Punt Diari de Girona per tal d'establir un conveni amb el Club de Subscriptors amb l'objectiu d'incrementar el públic visitant de les comarques gironines, ja que en les enquestes de visitants que es realitzaven a l'ens destacàvem que si bé hi havia una bona assistència de públic del municipi i la comarca, això no era així per a la resta de comarques de Girona, les més properes a nosaltres.

Sistema del MCTC

En relació al Sistema del MCTC, des de l'Ecomuseu-Farinera es va col·laborar amb l'estand que aquest va instal·lar al Pavelló de Cultura del Saló Internacional de Turisme de Catalunya i a Expodidàctica.

El dia 12 de març, vàrem assistir al plenari del Sistema del MCTC, en el què també hi va participar un representant del Departament de Medi Ambient per reactivar el rema dels Quaderns Medioambientals.

Els dies 9 i 10 de maig, vàrem participar a les II Jornades de Treball del Sistema, organitzades a Cercs (Berguedà), per continuar amb la tasca d'elaboració del Pla Estratègic del Sistema i en particular de la pàgina web del Sistema, que coordina la

empresa LTC Project. Es presentà, a més, la maqueta de l'Informatiu del Sistema i es presentaren alguns dels programes de treball.

La reunió del Sistema del MCTC de juliol, es va celebrar a Vilanova i la Geltrú, on es va acordar la traducció al castellà i a un altre idioma dels Quaderns de Didàctica i Difusió.

La darrera reunió de l'any va tenir lloc el mes d'octubre a Terrassa. En ella es va parlar del Pla Estratègic del Sistema, de la pàgina web, i dels programes de Turisme i de Didàctica.

Amb la voluntat de que totes les persones que treballen en els diferents museus del Sistema del MCTC es coneguin i entenguin que formen part del Sistema, es va proposar que tots els museus participéssim en les dues sortides anuals a les diferents seus dels museus del Sistema i altres museus de Catalunya que organitza el mNACTEC. El 17 de juny, la sortida es feu a la nova seu del Sistema a Castellar de N'Hug, el Museu de la Fàbrica Asland del Clot del Moro, i el 19 de desembre es feu al Museu episcopal de Vic, el barri de les adoberies i el Museu de la Pell de Vic.

Relacions Institucionals

El dia 25 de maig vam rebre la visita a l'obra de la Farinera i altres elements culturals de la vila del Sr. Josep Maria Pelegrí, Director General d'Administració Local i del Sr. Albert Riera, sots-director de la Delegació territorial de Girona del Departament de Governació i Relacions Institucionals.

Se'ns va adreçar també el gerent del Consorci Espai Rural de Gallecs, per conèixer la nostra experiència en relació a la Fira del pa, la farina i el blat, ja que estan interessats en organitzar una Festa del Pa.

Des del mes de març es va iniciar una relació d'intercanvi de publicacions amb el Museu Etnològic del Montseny. La Gabella

També se'ns va adreçar la Farinera Ramoneda de Lleida, per oferir-se com a esponsoritzador del concurs de coques dolces i salades. Els emplaçarem a la segona edició del concurs, el de l'any 2004.

Amb ocasió de la Jornada organitzada dins el marc de la 5^a. Fira del pa, ens vàrem adreçar a Incerhpan, associació interprofessional que agrupa els sectors blader, fariner i flequer, amb seu a Madrid. Els trametrem informació de la jornada i els convidarem a assistir-hi. El president de la associació se'ns adreçà per felicitar-nos per la iniciativa i ens confirmà l'assistència del Sr. Andreu Llargués, membre de la junta directiva i President de la Federació Catalana de Flequers. Posteriorment ens

hem posat en contacte amb Incerhpan per fer-los saber la nostra disposició a col·laborar en tasques de difusió del trinomi.

El 21 de novembre el president i la directora de l'ecomuseu van visitar el Sr. Joan Moretó, de Farinera Moretó (Mollet del Vallès), vocal de l'Asociación de Fabricantes de Harinas y Sémolas de España i representant espanyol al GAM (Associació Europea de fabricants de farina) amb diversos objectius: apropar-se al sector industrial fariner català com a museu que s'ocupa de difondre la indústria farinera a Catalunya i explicar-li el nostre projecte, convidar-lo personalment a assistir a la inauguració de les noves instal·lacions i buscar amb ell una fórmula que permeti mantenir l'activitat sense que això suposi malestar en el sector.

Al llarg de l'any hem acollit a diversos estudiants de diferents centres i especialitats que han treballat sobre diversos aspectes de l'Ecomuseu-Farinera de Castelló d'Empúries:

- Sergi Font, estudiant de l'IES de Castelló d'Empúries, que estav elaborant el seu treball de recerca de batxiller sobre l'Ecomuseu-Farinera de Castelló d'Empúries des de la seva vessant social. A més de donar-li suport en totes aquelles necessitats i atendre les seves consultes, des de l'ecomuseu li vàrem proposar que el presentés a la propera convocatòria dels Premis Bonaplata per a Joves.
- Anna Mª Reyes Roderó i Pilar Sánchez Jiménez, alumnes de l'assignatura de museologia a la carrera d'Història de l'Art de UdG, que realitzaren un treball sobre l'Ecomuseu-Farinera per a l'esmentada assignatura.
- Martín Checa Artasu, alumne del Màster en Administració d'Empreses de l'UAB, que ens va fer una entrevista per a un treball que estan realitzant sobre empreses de gestió cultural.

Assistència a jornades i altres convocatòries

Durant aquest any, hem assistit a diferents jornades relacionades amb els àmbits d'actuació de la nostra entitat:

- El 22 de febrer vàrem assistir a la xerrada "Gestió municipal del patrimoni cultural" a càrrec de Joan Pluma, que tingué lloc al Museu del Suro de Palafrugell.
- El 26 de març, a la "Jornada Tècnica d'Adequació de Màquines (RD 1215/97)" organitzada per la Mútua Asepeyo i que tingué lloc a l'Auditori Narcís Comadira de Girona.
- Durant els dies 16 i 17 de juliol vàrem assistir a les jornades sobre "Museus i Interpretació de Patrimoni" de la 3^a. Escola d'Estiu de Museologia de la Universitat de Girona.

- Els dies 29 i 30 de novembre vàrem participar a les Jornades sobre els nous usos de l'arquitectura industrial "La Coma i Cros, d'espai fabril a espai cultural", celebrades a Salt i organitzades per l'Ajuntament de Salt i la Universitat de Girona.
- I, finalment, durant el mes de desembre hem assistit al curs "Orientació en la creació d'empreses", organitzat per l'Associació Alt Empordà Desenvolupament i celebrades al Consell Comarcal de l'Alt Empordà a través de

El 25 de maig de 2002, es va assistir també a la Convocatòria del Departament de Comerç per presentar l'Enquesta de la Qualitat de les Fires de Catalunya.

També es va participar a l'octubre a la reunió dels membres espanyols de la TICCIH (Comitè Internacional per a la Conservació del Patrimoni Industrial), en la que es va acordar la creació del Comitè Espanyol. Aquest es planteja com a un ens de contacte per a tots els professionals que treballen a favor de la preservació i recuperació del patrimoni industrial, amb projecció internacional.

Projectes

Setmana del Pa a les escoles

Seguint una iniciativa que s'havia dut a terme en algunes comarques (Osona i Anoia) i que tenia com a objectiu apropar als escolars al món del pa, l'Ecomuseu Farinera ha treballat en l'elaboració d'aquest projecte pedagògic.

L'activitat pretén donar a conèixer als escolars el pa des de punts de vista concrets: pel seu valor nutritiu i gastronòmic, aliment imprescindible en tota dieta i complement ideal en tota menja; per promocionar-lo com a producte d'un professional flequer que l'elabora a l'obrador i es ven en fleca, el millor lloc on comparar-lo (el monitoratge el faran experts mestres flequers); per donar a conèixer l'ofici i promoure vocacions per un futur professional.

Està previst que s'iniciï a partir d'una prova pilot que s'organitzarà per a les escoles de Castelló d'Empúries. I que en un futur es dirigeixi a totes les escoles de l'Alt Empordà, en concret, als àmbits curriculars de les àrees de medi social i d'educació per la salut dels nivells educatius inicial, mitjà i superior del cicle de primària (6-12 anys).

Estudi d'arranjament hidràulic i ús públic del rec del Molí

Es va adjudicar a l'empresa TRES-60 INNOVACIÓ SL la realització d'aquest estudi, que té com objectiu conèixer l'estat en que es troba el rec i desenvolupar un projecte executiu per al seu arranjament.

Les tasques es van realitzar durant l'any 2002 van ser: l'anàlisi de fotografies aèries i d'ortofotomapes, el càlcul de seccions i de cabals, que permeten advertir que hi ha una gran quantitat de sediment acumulat al rec, que inutilitza algunes boixes i que s'haurà de dragar de manera selectiva i localitzada. Es va detectar l'existència de despreniments del terraplè, que suposen un risc d'esllavissament a la part suspesa del rec, que les boixes presenten un estat força degradat, que existeixen punts il·legals d'extracció d'aigua, que hi ha una plaga de cranc americà que fan forats als terraplens, causant filtracions que els debiliten, i que cal desbrossar de manera contundent els marges del rec.

Projecte expositiu: “Dalí i els mestres flequers” de l'Any Dalí 2004.

L'Ecomuseu-Farinera ha presentat una proposta d'exposició temporal per participar en els actes de l'Any Dalí 2004, organitzats per la Fundació Gala-Salvador Dalí i l'Ajuntament de Figueres, en commemoració el naixement del pintor.

El projecte presentat té l'objectiu de difondre l'obra de Dalí on hi ha presència del pa, i la importància artística d'aquest element dins l'univers dalinià. Tot aprofundint en dues de les manifestacions artístiques en que Dalí va col·laborar amb mestres flequers: “El mobiliari comestible” i “Pa de tres crostons de la Façana de la Torre Galatea”, convertit ja en un emblema de la ciutat de Figueres.

Creiem també que, aprofitant la projecció internacional que tindrà l'Any Dalí, l'exposició serà un element més per posicionar l'Ecomuseu-Farinera de Castelló d'Empúries com a un referent en tot allò que tingui a veure amb el pa.

“De Itinere”, red transnacional de ciutats petites i mitjanes pel desenvolupament sostenible mitjançant la posada en valor del seu patrimoni natural i cultural

La nostra entitat va participar com a sòcia d'aquest projecte que es va presentar a la convocatòria de la Comunitat Europea INTERREG III B MEDOC. El cap de fila era el Consell Comarcal del Vallès Oriental i hi participaven també: el Consorci de l'Espai rural de Gallecs, el Consorci de Turisme del Vallès Oriental, l'Associació de Pagesos Molletans de Gallecs, el Lycée d'Enseignement Général et Technologique Agricole de Perpignan-Rousillon, site de Théza, el Comune di Avigliana, el Comune di Collegno, el Ente Parco Regionale di Avigliana, el Arci Nuova Associazione Comitato Valle Susa, la Cooperativa Sociale Atypica i el Mairie d'Elné.

Les actuacions que per part de l'ecomuseu es contenien en el projecte eren: distribució i comercialització de productes autòctons, cens de “cortals”, estudi històric arquitectònic i disseny d'un itinerari, 2ª fase de la instal·lació de la Minicentral hidroelèctrica i de l'estudi d'ordenació hidràulica i d'ús públic del Rec del Molí i finalment, les Jornades transnacionals sobre agricultura ecològica, produccions locals i desenvolupament sostenible.

Malauradament, el projecte no va ser aprovat.

Administració

Subvencions

De les sol·licituds de subvencions efectuades durant l'any 2001 se'ns va concedir en data 28 de febrer la presentada a les subvencions del FEDER Relació 2000-2006 per al "*Projecte Museogràfic de la Farinera de Castelló d'Empúries. Sales d'Exposició Permanent, 1a Fase*", per un import de 100.000,00 €.

Durant aquesta any es van sol·licitar també diverses subvencions des de l'Ecomuseu-Farinera, algunes de les quals ens han estat atorgades:

- El mes de juliol es va acordar en Junta Rectora sol·licitar a la Fundació "La Caixa" la sol·licitud d'una subvenció per el *Projecte Museogràfic de la Farinera de Castelló d'Empúries. Sales d'Exposició Permanent. Primera Fase*, d'import 60.000,00 €. Està pendent de resolució pel 2003.
- En data 29 de maig de 2002, a la Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología pel mateix *Projecte Museogràfic de la Farinera de Castelló d'Empúries. Sales d'Exposició Permanent. Primera Fase*, un import de 100.000,00 € dins la convocatòria de "Ayudas económicas para acciones de difusión y divulgación científica y tecnológica". Aquesta ens ha estat denegada.
- Pel que fa a la Fira del pa, la farina i el blat hem sol·licitat diverses subvencions, de les quals hem rebut:
 - Del Consell Comarcal de l'Alt Empordà: 260,00 €.
 - De la Diputació de Girona: 300,00 € per a la jornada "Com alimentar-nos? El pa, aliment imprescindible".
 - De "la Caixa": 60,10 €.
 - Del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca: 600,00 €.
- A més, l'empresa Pacfren va esponsoritzar amb 1.803,04 € el 1r Concurs de Coques dolces i salades organitzat en el marc de la 5a. Fira del pa, la farina i el blat.

Personal

Pel que fa al personal, s'ha acordat la renovació contracte de treball amb la senyora Núria Roura i Armangué, i la creació plaça vacant oficial 1^a - moliner (D-15) per a l'exercici 2003 i, l'amortització de la plaça de peó (E-14).

Convenis

S'ha signat un conveni amb el Consorci Costa Brava Girona per al manteniment del Rec del Molí, per el qual el consorci abonarà anualment a l'Ecomuseu - Farinera la quantitat de 30.050,61 €.

Col·laboracions

Projecte: Inventari d'un Món Perdut

L'Institut d'Estudis Empordanesos ha impulsat el desenvolupament d'un projecte de recerca que pretén recuperar les restes materials i la memòria oral de l'agricultura i de els seves indústries de transformació anteriors als grans canvis del món agrari soferts als anys 55-60 i estudiar l'abast d'aquests a través de les històries de vida. L'estudi s'ha centrat en 16 municipis de la comarca, entre ells Castelló d'Empúries. La feina feta es materialitzarà en la elaboració d'una memòria i d'una exposició permanent.

L'Ecomuseu-Farinera s'ha adherit al projecte, en la recerca material i el buidat documental a Castelló d'Empúries, especialment pel que fa a molins fariners i a la pròpia Farinera, i la col·laboració en el muntatge expositiu, amb la condició que l'exposició resultant quedi dipositada a l'Ecomuseu-Farinera.

Museu de la Vida Rural d'Esplugues de Francolí

A sol·licitud del Sr. Ramon Rosich, conservador del museu, es va elaborar un informe sobre un conjunt de maquinària apareguda durant les obres de restauració d'un edifici particular. En l'informe s'identificava la maquinària de la Farinera del Salt de Vimbodí i es determinava quines eren les màquines i se'n recomanava la seva conservació. Arran de l'informe la maquinària va ser donada al Museu de la Vida Rural d'Esplugues de Francolí, on serà objecte de restauració i exposició.

Pla Local de Joventut

A convocatòria de l'Àrea de Joventut de l'Ajuntament de Castelló d'Empúries s'ha participat en diverses reunions a les que es convocaren les diferents entitats de la vila per col·laborar en l'esmentat pla.

Pla d'Acció Turística de Castelló d'Empúries

L'Ecomuseu-Farinera va participar també en les taules de treball per a la elaboració del Pla d'Acció Turística de Castelló d'Empúries, per al qual es van definir un total de 21 productes turístics, agrupats en productes a curt, mig i llarg termini que el museu té la intenció de dur a terme en un futur.

Activitat

L'activitat productiva de la Farinera ha estat aturada un any més per les obres de rehabilitació de l'edifici fabril. Tot i això, i sense perdre de vista l'activitat productiva de manera demostrativa, s'ha elaborat un estudi sobre "l'Estratègia de comercialització i difusió de la farina de Castelló d'Empúries. Pla d'empresa". Aquest estudi ens ha permès fer un càlcul dels kg. de farina de blat i subproductes que la Farinera produirà en un any, la quantitat de farina que es podrà vendre en

botiga i la que s'haurà de distribuir a l'engròs. Està previst que la producció durant un any sigui de 136.800 kg.

Durant tot l'any, el Sr. Àngel Vidal, ha seguit les pràctiques d'aprenentatge a Farinera Catalana de Vic, al costat del moliner de l'empresa. El treballador durant dos dies a la setmana ha estat aprenent i aprofundint en el funcionament i l'estructura de la farinera i la producció d'aquesta.

Obres

Les obres de rehabilitació de la Farinera s'han allargat durant tot l'any. El procés constructiu ha estat molt més llarg del que s'esperava degut a que s'ha hagut d'actuar amb tota la maquinària in situ, ja que les característiques de la instal·lació industrial no feien viable desmuntar-la. Això ha suposat un procés d'actuació molt delicat i llarg.

El projecte arquitectònic que s'ha dut a terme a la Farinera ha dotat a l'edifici d'un recorregut que permet al visitant entrar a la fàbrica, apropar-se a la maquinària i involucrar-se en el procés productiu per assolir la interpretació del conjunt. Així, des de la font d'energia fins a la farina acabada, el recorregut ens conduirà a través dels diferents espais industrials i ens transmetrà la complexitat de la fàbrica i del procés de producció, que continuarà en actiu.

El compliment de totes les normatives industrials vigents en la fabricació de farina i les normatives relatives a museus com a equipament d'ús públic ha fet necessari separar l'espai de fàbrica del que es destina al visitant.

Era imprescindible també complir amb la normativa d'accessibilitat i permetre una correcta circulació de visitants. Això suposava la construcció d'un ascensor i d'un cos d'escalas. La solució adoptada fou crear aquest cos a l'exterior de la fàbrica, per tal de no malmetre una part de les voltes de l'edifici. D'aquesta manera també es guanyava espai expositiu per al museu. Això permetia també l'observació de la zona de neteja, fet que altrament hauria estat impossible.

La façana posterior de la fàbrica ha sofert un canvi important. S'ha habilitat un mirador sobre el rec del Molí, que permet integrar aquest element al discurs interpretatiu de la fàbrica i relacionar l'ecomuseu amb el seu àmbit d'actuació geogràfic. A més, facilita l'accés al cos d'escalas i a l'ascensor.

Castelló d'Empúries, octubre de 2003